

Høringsnotat om revidert grensekryssforordning

Innhold

Høringsnotat om revidert grensekryssforordning.....	1
1 Anbefaling og sammendrag.....	2
2 Slik svarer du på høringen	3
3 Bakgrunn	3
4 Hovedinnhold i revidert grensekryssforordning.....	4
Når gjelder forordningen fra?	4
5 Forslag til gjennomføring og konsekvenser.....	4
5.1 Avfall til sluttbehandling	5
Konsekvenser av endringene	6
5.2 Krav om at forsendelser på samme samtykke går fra samme sted	7
Konsekvenser av endringene	7
5.3 Kriterier til grønncertifisert avfall.....	8
Konsekvenser av endringene	9
5.4 Digitalt system for å utveksle dokumentasjon	9
Konsekvenser av endringene	9
5.5 Nye tidsfrister i søknadsprosessen	10
Konsekvenser av endringene	10
5.6 Eksportforbud for plastavfall	11
Konsekvenser av endringene	11
5.7 Sanksjonsbestemmelser, overtredelsesgebyr og straff	11
Konsekvenser av endringene	12
5.8 Delegering av myndighet.....	13
5.9 Oppsummering av konsekvenser for berørte aktører.....	14
6 Prinsipielle spørsmål og forutsetning for vellykket gjennomføring	15
7 Vedlegg	15

1 Anbefaling og sammendrag

Miljødirektoratet anbefaler å endre avfallsforskriftens kapittel 13 om grensekryssende forsendelser av avfall for å gjennomføre EUs grensekryssforordning nr. 2024/1157. Siden forordningen er EØS-relevant og i prosess for å bli tatt inn i EØS-avtalen, er Norge forpliktet til å gjennomføre den i norsk rett. Vi anbefaler at endringen trer i kraft straks.

Målet med den reviderte grensekryssforordningen er å gjøre det lettere å transportere avfall til ombruk og materialgjenvinning innad i EU. Den skal sikre at EU ikke eksporterer sine avfallsutfordringer til tredjeland, og styrke kontroll av ulovlige avfallstransporter. Forordningen skal bidra til at avfall i større grad benyttes som sekundære råvarer, og bidra til en mer sirkulær økonomi.

Endringene i den nye forordningen er forventet å gi positive miljøeffekter, ved at avfall i større grad materialgjenvinnes og behandles på en miljømessig forsvarlig måte, samt sikrer bedre kontroll med avfallsstrømmene, spesielt grønnlistet avfall. Digitalisering og deling av informasjon i sanntid er også forventet å føre til mer effektiv saksbehandling og rapportering, og enklere søknadsprosesser. Hurtigbehandling av søknader som i praksis er en fornyelse av et eksisterende samtykke vil også bidra til mer effektiv saksbehandling. Videre bidrar forordningen til EUs strategi for å bekjempe organisert kriminalitet.

Den nye grensekryssforordningen stiller strenge kriterier til avfall som kan eksporteres eller importeres til sluttbehandling i EU i artikkel 11. Dette betyr at importen av avfall til sluttbehandling begrenses, noe som kan føre til negative økonomiske konsekvenser for norske avfallsanlegg som i hovedsak driver med sluttbehandling. Samtidig vil det kunne skape nye markeder for behandling av norsk avfall som ikke lenger kan eksporteres. Forordningen kan derfor påvirke tilbudet og kapasiteten for sluttbehandling av avfall. Dokumentasjonskravene som stilles til virksomheter for å importere eller eksportere til sluttbehandling, kan gi økte administrative kostnader.

Den nye forordningen presiserer i artikkel 13 at avfallsforsendelser på samme samtykke skal gå fra samme sted. Dette betyr at muligheten til å ha flere avfallsprodusenter på samme samtykke begrenses betydelig. Konsekvensen av endringen kan enten bli at eksportører må søke om vesentlig flere samtykker, eller at de må øke lagringskapasiteten og transportere avfallet til ett sted før det eksporteres.

Det kommer nye krav til dokumentasjon som skal følge grønnlistet avfall, jf. artikkel 18. Dette vil bidra til bedre oversikt over disse avfallsfraksjonene, men vil også innebære en noe større administrativ byrde for eksportør.

Et nytt elektronisk system som Europakommisjonen skal utvikle og drifte, vil innebære en endring i søknadsprosedyrer og bidra til at mer informasjon gjøres tilgjengelig digitalt. Dette vil på sikt kunne effektivisere saksbehandling av søknader og rapportering.

I tillegg blir det med det nye regelverket forbudt å eksportere plastavfall til ikke-OECD-land, samt strengere krav til plast som eksporteres til OECD-land. Dette betyr at plastavfall i vesentlig større grad må behandles i EØS-området.

Forordningen vil få noen administrative konsekvenser for bransjen knyttet til informasjon og dokumentasjonskrav. Det er også forventet administrative konsekvenser for myndighetene, blant annet behov for endringer i saksbehandlingsrutiner. Økt antall søknader og mulighet for hurtigbehandling av søknader får betydning for den administrative ressursbruken i Miljødirektoratet og i virksomhetene, og vil også føre til økt ressursbruk for saksbehandling. Denne saksbehandlingen er gebyrfinansiert, og det vil dermed gi økte kostnader for noen av virksomhetene som må søke om flere samtykker til eksport og import av avfall.

Forordningen vil føre til endringer i markedet for behandling av avfall, som følge av at det blir innført betydelige begrensninger i mulighetene for eksport og import av avfall til sluttbehandling i andre land enn der avfallet oppstår, samtidig som det legges til rette for at avfall i større grad skal materialgjenvinnes i EU/EØS. Nye krav til dokumentasjon, søknader og saksbehandling for myndighetene vil gi administrative merkostnader, samtidig som økt digitalisering trolig vil bidra til å motvirke de administrative merkostnadene ved å forenkle søkeprosessen og effektivisere saksbehandling for myndighetene.

2 Slik svarer du på høringen

Fristen for å komme med høringsuttalelser er 19.05.2025

Høringsuttalelsene må leveres på miljødirektoratet.no. Her finner du også alle høringsdokumentene: [Høringer fra Miljødirektoratet - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/horinger)

Eventuelle spørsmål til høringen kan rettes til: Ina Osdal Saure, ina.osdal.saure@miljodir.no

3 Bakgrunn

EU vedtok revidert grensekryssforordning den 11. april 2024. Siden forordningen er EØS-relevant og i prosess for å bli tatt inn i EØS-avtalen, er Norge forpliktet til å gjennomføre den i norsk rett.

Den reviderte grensekryssforordningen skal sikre bedre kontroll med avfall som krysser landegrenser og gjøre avfallsbehandlingen mer bærekraftig. Endringene er i tråd med og bygger opp under EUs grønne giv, handlingsplanen for sirkulær økonomi, handlingsplanen for null forurensning og EUs strategi for å bekjempe organisert kriminalitet.

4 Hovedinnhold i revidert grensekryssforordning

Den reviderte grensekryssforordningen vil sikre bedre kontroll med avfall som krysser landegrensene, og gjøre det enklere å transportere avfall til ombruk og materialgjenvinning innad i EU. Regelverket vil også sikre mer harmonisert saksbehandling.

Det reviderte regelverket innebærer at EU skal ta større ansvar for eget avfall, og fastsetter blant annet et eksportforbud for plastavfall fra EU til land som ikke er medlemmer av OECD. Det blir også strengere krav til plastavfall som eksporteres til OECD-land utenfor EU/EØS. Samtidig stilles det strengere krav til dokumentasjon fra eksportør ved eksport av avfall til mottaksanlegg utenfor EØS-området, for å sikre at mottaksanlegget behandler avfallet på en miljømessig forsvarlig måte i tråd med forordningen.

Muligheten til å sende avfall til sluttbehandling i andre EU/EØS-land begrenses betydelig. Forordningen gir et sett med strenge kriterier som må være oppfylt for slik eksport og det er få unntak fra regelen.

Regelverket innebærer en digitalisering av prosessene for å håndtere søknader om import og eksport av avfall. Europakommisjonen skal utvikle og drifte et sentralt elektronisk system for å utveksle informasjon og dokumentasjon knyttet til avfallsforsendelser.

Den nye forordningen inneholder videre en endring i skipsgjenvinningsforordningens ((EF) nr. 1257/2013) artikkel 6(2). Endringene innebærer at skip som blir avfall mens de befinner seg i EU kun kan eksporteres til land listet i Annex VII til Baselkonvensjonen, det vil si OECD, EU og Liechtenstein. Dagens krav om at skipsopphuggingsfasiliteter må stå på den europeiske listen gjelder fortsatt. Ny forordning endrer også forordning (EU) 2020/1056 om elektronisk godstransportinformasjon for å oppdatere referanser til avfallstransportdokument.

Når gjelder forordningen fra?

Forordningen blir gjeldende fra 21. mai 2026 med noen unntak som spesifiseres i artikkel 86. For eksempel er endringene i skipsgjenvinningsforordningen gjeldende fra forordningen trådte i kraft 20. mai 2024, mens forbudet mot å eksportere plast til ikke-OECD-land blir gjeldende to og et halvt år etter at forordningen trer i kraft (21. november 2026) og tilleggskravene som stilles til eksportører av avfall ut av EU/EØS blir gjeldende tre år etter ikrafttredelse (21. mai 2027).

5 Forslag til gjennomføring og konsekvenser

Miljødirektoratet foreslår at den reviderte grensekryssforordningen gjennomføres i avfallsforskriften kapittel 13 ved henvisning til at forordningen gjelder som norsk forskrift. For å

sikre dekkende forskriftshjemler i forurensingsloven for gjennomføring av forordningen i norsk rett, har vi sendt på høring endringer i forurensningsloven.

I tillegg inneholder den nye forordningen en endring i skipsgjenvinningsforordningens ((EF) nr. 1257/2013) artikkel 6(2). Miljødirektoratet foreslår å endre norsk forskrift om skip og flyttbare innretninger for å gjennomføre endringene på tilsvarende måte.

Miljødirektoratet har ikke grunnlag for å gi estimater for antall påvirkede aktører for alle endringene i regelverket. Generelt kan det anslås at det er omtrent 100 norske eksportører av meldepliktig avfall og om lag 600 søknader per år (inkluderer både eksport og import til gjenvinning og sluttbehandling).

5.1 Avfall til sluttbehandling

Den nye forordningen begrenser betydelig muligheten til å eksportere avfall til sluttbehandling i EØS-området. Nedenfor gjennomgås de viktigste endringene. Det er også noen øvrige mindre endringer som ikke gjennomgås her.

Eksportør må blant annet kunne dokumentere følgende for å få samtykke til eksport til sluttbehandling, jf. artikkel 11:

- Det er ikke teknisk eller økonomisk levedyktig å gjenvinne avfallet, eller avfallet må sluttbehandles på grunn av juridiske forpliktelser i internasjonale lover eller EU-regelverk.
- Det er ikke teknisk eller økonomisk levedyktig å sluttbehandle avfallet i landet hvor det ble generert.
- Den planlagte forsendelsen eller sluttbehandling følger artikkel 59 om miljøforsvarlig håndtering og avfallshierarkiet og prinsippene om nærhet og selvforsyning.

Videre må følgende kriterier oppfylles:

Søknaden skal avslås i tilfeller der myndighetene har kjennskap til at eksportør har vært dømt for ulovlige forsendelser av avfall eller annen miljøkriminalitet, eller vært i brudd med artikkel 15 om midlertidige avfallsoperasjoner eller artikkel 16 om krav etter samtykke i forbindelse med tidligere forsendelser av avfall i løpet av de siste fem årene før søknad om samtykke.

I tillegg må mottakerlandet tillate import av avfallet, og den planlagte forsendelsen kan ikke være i konflikt med krav i henhold til internasjonale konvensjoner signert av de involverte medlemslandene eller EU.

Dersom eksportøren kan dokumentere at avfallet det gjelder produseres i så små mengder i avsenderlandet i løpet av et år at det ikke er økonomisk levedyktig å etablere nye, spesialiserte sluttbehandlingsanlegg i avsenderlandet, er kriteriene om økonomisk levedyktighet oppfylt.

Avfallsmottak vil heller ikke kunne importere avfall til sluttbehandling, med mindre avfallet oppfyller kravene listet over. Det skal ikke gis samtykke dersom myndighetene har kjennskap til at importør har vært dømt for ulovlige forsendelser av avfall eller annen miljøkriminalitet, eller at

avfallsmottaket har vært i brudd med artikkel 15 om midlertidige avfallsoperasjoner eller artikkel 16 om krav etter samtykke i forbindelse med tidligere forsendelser av avfall. Avfallet skal behandles etter rettslig bindende standarder for miljøbeskyttelse knyttet til sluttbehandling etablert i EU/EØS-regelverk og avfallsplaner utarbeidet etter artikkel 28 i rammedirektivet for avfall, og skal bruke BAT (best available techniques).

For avfall som sendes til sluttbehandling, vil myndighetenes oppgave være å vurdere om dokumentasjonen fra eksportør er tilstrekkelig til å bevise at avfallet oppfyller kravene til avfall som kan eksporteres til sluttbehandling.

I Norge har vi ikke informasjon om nasjonal kapasitet for sluttbehandling til enhver tid. Dette kan gjøre det vanskelig å vurdere vilkåret i Art. 11(1), (a)(ii) om at avfallet kan sluttbehandles på en teknisk og økonomisk levedyktig måte i landet hvor avfallet ble generert. Små avfallsfraksjoner som elementært kvikksølv, som Norge mangler behandlingsløsninger for, og hvor markedet er vurdert som for lite til at det er økonomisk levedyktig å etablere egne anlegg for behandling, vil mest trolig kunne gå under unntaksbestemmelsen.

Innen tre år etter at forordningen trer i kraft, skal Europakommisjonen vedta en gjennomføringsrettsakt som fastsetter detaljerte kriterier som skal bidra til at kravene som stilles til avfall som eksporteres til sluttbehandling blir gjennomført på en enhetlig måte. Kriteriene skal også spesifisere hvordan teknisk og økonomisk levedyktighet skal dokumenteres av eksportør og vurderes av myndighetene.

Konsekvenser av endringene

Begrensningen på eksport til sluttbehandling antas å føre til at mer av avfallet som sendes til sluttbehandling i dag, i stedet vil gå til gjenvinningsoperasjoner, som forberedelse til ombruk, materialgjenvinning eller energiutnyttelse. Dersom mer avfall går til materialgjenvinning, vil dette gi positive klima- og miljøeffekter, som å redusere energiforbruk og CO₂-utslipp. Samtidig vil avfall som fortsatt må sluttbehandles i hovedsak bli behandlet i hjemlandet, og i mindre grad transporteres over lange strekninger for å bli behandlet.

For virksomheter som i dag eksporterer avfall til sluttbehandling kan begrensningene som følger av den reviderte forordningen føre til økte kostnader, hvis det ikke dukker opp konkurransedyktige innenlandske behandlingstilbud som følge av eksportforbudet.

Begrensningen på import av avfall til sluttbehandling kan få negative økonomiske konsekvenser for norske avfallsanlegg som driver med sluttbehandling. Behandlingsanlegg som i dag har stor grad av import av avfall til sluttbehandling vil kunne miste aktivitet, så fremt importen ikke kommer inn under unntaksmulighetene for avfall som det ikke er teknisk eller økonomisk levedyktig å gjenvinne eller sluttbehandle i landet hvor det ble generert. Samtidig kan behandlingsanlegg få økt aktivitet som følge av at norsk avfall ikke lenger kan eksporteres, men i stedet må finne en innenlandsk behandlingsløsning. Som følge av redusert konkurranse fra utenlandske behandlingsanlegg, kan det tenkes at norske behandlingsanlegg for avfall vil kunne ta høyere "gate fee" (betaling) for å sluttbehandle norsk avfall.

Den reviderte forordningen stiller strengere krav til godkjenning av eksport og import av avfall til sluttbehandling, noe som bidrar til å sikre en bedre kontroll med avfallsstrømmene. I 2023 var det 14 norske aktører som hadde samtykker til eksport av avfall til sluttbehandling. Det var 6 norske aktører som hadde samtykker til import av avfall til sluttbehandling i 2023, og det er hovedsakelig tre aktører som står for den største importen til sluttbehandling. Norge har mer import av avfall til sluttbehandling enn eksport, og det vil fortsatt være mulig med eksport så lenge kriteriene for det er oppfylt. Endringen er innført for å sikre at avfall som kan behandles eller gjenvinnes i avsenderlandet blir nettopp det, i tråd med nærhetsprinsippet. Det kan også motivere til økt behandlingsskapasitet for visse avfallsfraksjoner der dette er teknisk og økonomisk levedyktig, som kan gi næringsutvikling i Norge.

Økte dokumentasjonskrav til virksomheter som eksporterer avfall og virksomheter som behandler importert avfall, gir også økte administrative kostnader til disse aktørene. Forordningens skjerpede krav til myndighetenes saksbehandling vil føre til økt ressursbruk i direktoratet. Saksbehandlingen er gebyrfinansiert, og vil dermed gi økte kostnader for virksomhetene som må søke om flere samtykker til eksport og import av avfall. Økt administrativ ressursbruk fra myndighetenes side kan likevel gå på bekostning av andre oppgaver i direktoratet.

5.2 Krav om at forsendelser på samme samtykke går fra samme sted

Eksportører kan som tidligere søke om et generelt samtykke som dekker flere avfallsforsendelser, men det nye regelverket presiserer krav om at alle forsendelsene skal gå gjennom samme transittland og fra samme lokasjon. I vedlegg II til forordningen står det også at søker skal oppgi adressen hvor avfallstransporten starter, inkludert navn og kontaktinformasjon til den ansvarlige for denne lokasjonen.

I nåværende forordning har det vært Miljødirektoratets tolkning at eksportører kan søke om et generelt samtykke som dekker flere avfallsforsendelser, hvorav forsendelsene kan starte fra ulike steder i Norge. Dette innebærer at flere forsendelser fra flere forskjellige anlegg meldes på samme samtykke. I dag er det flere samtykker med opptil 150 avfallsprodusenter. Trolig vil ikke alle avfallsprodusentene som listes opp i et samtykke blir brukt, men det vil fortsatt være et betydelig antall avfallsprodusenter som ikke lenger vil kunne meldes på samme samtykke.

Konsekvenser av endringene

Den nye ordlyden i grensekryssforordningen vil i praksis begrense norske eksportørers handlingsrom til å ha like mange avfallsprodusenter per samtykke. Dette innebærer at eksportør enten må søke vesentlig flere samtykker eller øke sin lagringskapasitet, slik at samme type avfall fra flere avfallsprodusenter kan samles hos eksportør før den grensekryssende forsendelsen går. Begge disse utfallene vil føre til merkostnad for eksportør og avfallsprodusent, særlig for aktører som genererer mindre mengder avfall på ulike lokasjoner. Økt mellomlagring og omlasting av avfall kan gi en risiko for forsøpling eller forurensning, i tillegg til å føre til økt transport. Vi forventer at endringen i stor grad vil føre til flere søknader om samtykke, da det i de fleste tilfeller

vil være vanskelig å etablere større lagringskapasitet, både økonomisk og teknisk, for å samle avfall fra flere produsenter på samme lokasjon før eksport.

I en eksportsøknad kan det være oppført alt fra 1 til 150 avfallsprodusenter som vil bli påvirket av bestemmelsen, der praksis er at avfallet blir hentet hos hver avfallsprodusent i dag. Hvor mange av avfallsprodusentene og eksportørene som reelt blir påvirket er vanskelig å kvantifisere. Oppfattelsen er at ikke alle avfallsprodusentene faktisk leverer avfall til eksportør, men er oppført i tilfelle det blir behov.

I og med at Miljødirektoratets behandling av søknader er gebyrfinansiert, vil et høyere antall søknader også innebære større kostnader for eksportører. Et grovt anslag basert på kontakt med eksportører kan være at antallet søknader om samtykke til eksport og import kan øke fra dagens 600 søknader til 1900-3000 søknader per år, det vil si en økning på i størrelsesorden 1300-2400 søknader. Dagens gebyrsats er på 14.900 kroner per søknad. Disse kostnadene inkluderer ikke gebyrkostnadene som importlandet krever for sin saksbehandling.

Samtidig legger den nye grensekryssforordningen opp til hurtigbehandling av søknader som i praksis er en fornyelse av et eksisterende samtykke. Dette er nærmere omtalt i kapittel 5.5. Denne endringen forventes å redusere tiden brukt på behandling av slike søknader, sammenlignet med den ordinære saksbehandlingen. Gebyret skal dekke ressursbruken knyttet til saksbehandlingen, dermed kan en egen gebyrsats for søknader som kommer inn under bestemmelsen om hurtigbehandling være aktuell. Den store usikkerheten i antall søknader og i saksbehandlingstid per søknad med hurtigprosedyre, gjør det ikke mulig å gi konkrete anslag på forventet ressursbehov i direktoratet på sikt og dermed heller ikke anslag for nivå på en egen gebyrsats for søknader som kan hurtigbehandles.

5.3 Kriterier til grønncistet avfall

EU introduserer nye krav til dokumentasjonen som følger forsendelser av grønncistet avfall. Det stilles allerede krav til at forsendelser med grønncistet avfall skal følges av dokumentet i Annex VII av grensekryssforordningen.

Eksportør skal så langt det lar seg gjøre fylle ut Annex VII senest to dager før forsendelsen starter. Unntaksvis kan informasjon om faktisk kvantum, transportør og container-identifikasjon sendes inn senest før faktisk tidspunkt for forsendelse. Informasjonen skal gjøres elektronisk tilgjengelig.

EU introduserer samtidig krav til en mer detaljert kontrakt mellom eksportør og mottaksanlegg, og spesifiserer hva kontrakten skal inneholde.

Mottaksanlegget skal sende bekreftelse til melder/eksportør om at forsendelsen er mottatt innen to dager. Anlegget skal så tidlig som mulig, og senest innen 30 dager etter at behandlingsprosessen er fullført og innen ett kalenderår fra mottak av avfallet, sende bekreftelse til eksportør om at avfallet er behandlet ved å fylle ut Annex VII. Informasjonen som er gitt i Annex VII skal være tilgjengelig i det digitale systemet til EU og for inspeksjonsmyndigheter.

Konsekvenser av endringene

Kravet om å gjøre informasjonen om grønnlistet avfall tilgjengelig elektronisk vil bidra til en bedre oversikt over avfallsflyten innad i EU, og gjør det enklere for myndighetene å føre kontroll med avfallsforsendinger under grønnlistet prosedyre.

Antall aktører som påvirkes av endringene er usikkert, da denne typen avfallstransport ikke må godkjennes av myndighetene på forhånd. Endringene er vurdert å gi positive effekter da det gir likere krav til sporbarhet på avfallet som hos meldepliktig avfall. Blant annet må følgedokument til transporten, mottak- og behandlingsbekreftelse sendes inn i nytt digitalt system, der også all informasjon om meldepliktig avfall vil være tilgjengelig. Det gir en forbedret oversikt og kontroll over avfallstransporten over landegrensene for myndighetene. Dagens system er basert på dokumenter og oppleves som administrativt krevende for bransjen og myndighetene.

Kravet om å fylle ut Annex VII og gjøre dette elektronisk tilgjengelig to dager før forsendelsen starter vil innebære en noe større administrativ byrde på eksportør, sammenlignet med dagens regelverk. I dag stilles ikke krav til bruk av elektronisk system og det er ikke noen tidsfrist for når Annex VII skal være ferdig fylt ut, annet enn at det skal følge transporten. Vi vurderer at disse kravene har begrensede konsekvenser for aktørene.

5.4 Digitalt system for å utveksle dokumentasjon

Europakommisjonen skal utvikle og drifte et sentralt elektronisk system for å utveksle informasjon og dokumentasjon knyttet til avfallsforsendelser. Det blir obligatorisk for alle medlemsland å bruke dette systemet to år etter at forordningen trer i kraft. Medlemslandene kan bruke systemet direkte ved innlogging eller velge integrasjon av egne nasjonale systemer eller programvare opp mot EUs system for å sikre datautveksling i sanntid. Norge har ikke et digitalt saksbehandlingssystem som muliggjør en slik oppkobling i dag.

All informasjon relatert til en avfallsforsendelse skal deles i det elektroniske systemet, og gjøres tilgjengelig for relevante aktører.

Tolv måneder etter at forordningen trer i kraft skal kommisjonen vedta gjennomføringsrettsaker for å fastsette de nødvendige kravene for interoperabilitet med EUs system, samt tekniske krav til blant annet sikkerhet og datakonfidensialitet.

Konsekvenser av endringene

EUs elektroniske system vil kunne effektivisere arbeidet med å behandle søknader om eksport og import, oppfølging av søknader og forsendelser, samt rapportering. Vi venter at det også kan gi en effektiviseringsgevinst for eksportører og importører, samt ved inspeksjoner av avfallsforsendelser og -anlegg. At all dokumentasjon ligger lagret og tilgjengelig i ett system vil forenkle samhandlingen mellom myndigheter og spare serverkapasitet.

En integrasjon av nasjonale digitale system vil medføre utviklingskostnader. Vi har ikke grunnlag for å anslå eventuelle utviklingskostnader knyttet til oppkobling til EUs nye digitale system.

5.5 Nye tidsfrister i søknadsprosessen

Gjennomgående i det nye regelverket settes det nye frister for saksbehandling, om når informasjon skal sendes inn og hvor lenge dokumentasjon skal lagres og være tilgjengelig.

Artikkel 8 om etterspurt informasjon og dokumentasjon utvider tidsfristene for myndighetene til å vurdere informasjonen og dokumentasjonen i notifikasjoner, og til saksbehandlingen. Myndighetene skal etterspørre eventuell manglende informasjon og dokumentasjon så fort som mulig, og senest innen 10 virkedager etter innsendt søknad.

Eksportør har deretter 10 virkedager på seg til å sende inn informasjonen som er etterspurt. Dersom søknaden fortsatt ikke er tilfredsstillende, kan myndighetene, senest innen syv dager, etterspørre mer informasjon og dokumentasjon opp til to ganger til. Dersom dokumentasjonen fortsatt ikke er tilstrekkelig etter den siste anmodningen om ytterligere informasjon, skal myndighetene i avsenderlandet beslutte at søknaden ikke er gyldig og avslutte saksbehandlingen.

Artikkel 9 om samtykke innfører en bestemmelse som innebærer at en søknad som tilsvarer en søknad som tidligere har fått samtykke, det vil si at søknaden involverer samme avsender, type avfall, transittland og mottakeranlegg, skal hurtigbehandles. Saksbehandler skal i slike tilfeller ta i betraktning informasjon som tidligere er sendt inn og behandle søknaden så raskt som mulig.

Artikkel 16 om krav etter samtykke, innebærer at eksportør skal informere om faktisk dato for forsendelse og fylle ut følgedokumentet senest to virkedager før forsendelsen starter. I henhold til artikkel 16 plikter avfallsmottaket å sende bekreftelse til melder/eksportør og relevante myndigheter om at avfallet er mottatt innen to virkedager fra avfallet er mottatt.

Konsekvenser av endringene

Utvidede frister gir eksportør bedre tid til å innhente eventuell ekstra informasjon og dokumentasjon, dersom dette etterspørres av myndighetene. Myndighetene får bedre tid til å behandle søknader, men samtidig flere frister å forholde seg til for å etterspørre manglende informasjon og dokumentasjon.

Hurtigbehandling av søknader som i praksis er en fornyelse av et eksisterende samtykke, vil føre til en effektivisering av saksbehandlingen.

Kravet om å sende inn følgedokumentet senest to virkedager før forsendelsen starter gir noe mer fleksibilitet for eksportør, som etter dagens regelverk har måttet sende inn følgedokument

tre dager før forsendelsen starter. Samtidig får myndighetene noe kortere tid på seg til å iverksette eventuelle inspeksjoner basert på følgedokumentasjonen som sendes inn.

Behandlingsanlegget får en noe kortere frist til å informere om at avfallet er mottatt.

5.6 Eksportforbud for plastavfall

To og et halvt år etter at det nye regelverket trer i kraft blir det forbudt å eksportere alle typer plastavfall til land som ikke er medlemmer av OECD. Det åpnes imidlertid for at land utenfor OECD kan søke Europakommisjonen om å bli inkludert på listen over land som kan motta plastavfall klassifisert under Baselkode B3011 til gjenvinning. Dette kan tidligst skje fra 21. mai 2029 og plastavfall kan da kun mottas gjennom meldepliktprosedyre. Det stilles likevel strenge krav til dokumentasjon for å bli inkludert i listen. Landet må for eksempel kunne vise at det har et regelverk som forbyr åpen brenning og ukontrollert deponering av avfall, forbyr forbrenning og deponering av separat innsamlet plastavfall, samt inkluderer bestemmelser om håndheving, tilsyn og straff som skal sikre at regelverket etterlevs.

Det blir også strengere krav til plastavfall som eksporteres til OECD-land, blant annet krav om å søke samtykke til eksport og tettere oppfølging av at regelverket etterlevs.

Konsekvenser av endringene

Innstramningen i eksport av plastavfall er forventet å gi positive miljøeffekter, fordi det vil sikre at plastavfall i større grad går til materialgjenvinning og behandles på en miljømessig forsvarlig måte i stedet for at avfallet eksporteres til land som ikke er i stand til å sørge for at dette skjer. Uforsvarlig håndtering av eksportert plastavfall er et globalt miljøproblem, som riktignok ble avhjulpet av de strengere eksport- og importreglene i Baselkonvensjonen, vedtatt i 2019, men som fremdeles skaper utfordringer i flere land. Innstramningen vil kunne gi incentiv til å investere i materialgjenninningsanlegg for plast i Europa, og på sikt redusere behovet for jomfruelig plast i EØS-området.

Virksomheter som kjøper avfall og behandler det i EU/EØS vil kunne få tilgang på større mengder plastavfall, som kan bearbeides til en sekundær råvare. Sektoren vil derfor kunne produsere i større volum, som igjen kan bidra til å redusere prisene på materialgjenvunnet plast i EU/EØS og på internasjonale markeder.

5.7 Sanksjonsbestemmelser, overtredelsesgebyr og straff

Etter grensekryssforordningen artikkel 63 skal EØS-landene ha effektive, proporsjonale og preventive forvaltningstiltak og sanksjonsbestemmelser (samlet kalt "penalties" på engelsk) for brudd på forordningens bestemmelser. Etter bestemmelsen skal medlemslandene, der det er relevant, minst kunne sørge for å kunne ilegge bøter/overtredelsesgebyr.

I tillegg skal medlemslandene etter artikkel 63 kunne tilbakekalle eller gi en tidsbegrenset suspensjon av tillatelse til å utføre aktiviteter knyttet til håndtering og forsendelser av avfall, samt kunne ekskludere aktører fra offentlige anbudsprosesser for en tidsbestemt periode ved brudd på forordningen. I dag finnes det hjemmel for rettighetstap i straffeloven kapittel 10. Når det gjelder å ekskludere aktører fra offentlig anbudsprosesser, er vår vurdering imidlertid at det ikke er hjemmel til det. Problemstillingen følges opp i egne prosesser og vil sendes på høring ved et senere tidspunkt.

Brudd på grensekryssforordningen vil som tidligere kunne straffes etter forurensningsloven § 79 tredje ledd, som sier at den som uaktsomt eller forsettlig innfører eller utfører avfall i strid med bestemmelser om grensekryssende forsendelser av avfall straffes. Det foreslås ingen endringer i denne bestemmelsen.

I avfallsforskriften § 13-4 er Miljødirektoratet gitt hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på en rekke bestemmelser i forordningen. Det kan i dag ilegges overtredelsesgebyr for forsendelser i strid med forbud i forordningen, forsendelser i strid med plikt til å følge krav i prosedyre for grensekryssende forsendelse av avfall, slik som krav til skriftlig forhåndsmelding og samtykke fra myndighetene, og brudd på krav til grensekryssende forsendelse av avfall, slik som krav til dokumentasjon.

I avfallsforskriften kapittel 18B er det gitt felles regler om overtredelsesgebyr. Foretak så vel som fysiske personer kan ilegges overtredelsesgebyr. I § 18B-3 er det gitt retningslinjer for å ilegge og utmåle overtredelsesgebyr.

Miljødirektoratet foreslår at det skal kunne ilegges overtredelsesgebyr for de samme bestemmelsene som i dagens § 13-4. I tillegg foreslår vi at det skal kunne ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av artikkel 46 og artikkel 59, som skal bidra til å sikre at avfallet får en forsvarlig behandling i mottakerlandet. Det foreslås ellers ingen materielle endringer i § 13-4. I ny forordning har imidlertid enkelte av bestemmelsene fått ny nummering, slik at § 13-4 endres i samsvar med det.

Det er viktig å understreke at noen brudd på grensekryssregelverket kan medføre store miljøkonsekvenser i mottakerlandet og vil være å anse som alvorlige brudd på avfallsregelverket. Det gjelder eksempelvis ulovlig eksport av kasserte skip til land hvor behandlingsmetoden er "beaching". De alvorligste sakene skal derfor også i fremtiden kunne straffeforfølges av politi- og påtalemyndigheten.

Konsekvenser av endringene

Eksportører av avfall kan nå ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av artikkel 46 og 59, men ellers innebærer ikke innføring av overtredelsesgebyr for de øvrige bestemmelsene noen endring i gjeldende rett.

5.8 Endring i forskrift om gjenvinning av skip og flyttbare innretninger

Den nye forordningen inneholder videre en endring i skipsgjenvinningsforordningens ((EF) nr. 1257/2013) artikkel 6(2). Endringene innebærer at skip som blir avfall mens de befinner seg i EU kun kan eksporteres til land listet i Annex VII til Baselkonvensjonen, det vil si OECD, EU og Liechtenstein. Kravet om at skipsopphuggingsfasiliteter må stå på den europeiske listen gjelder fortsatt. Endringen er gjennomført for at EU skal kunne oppfylle sine forpliktelser i henhold til Baselkonvensjonen.

Konsekvenser av endringene i praksis

Endringen vil ikke føre til endret praksis for skip som blir til avfall når de befinner seg i EU. Disse kan i dag kun gå til godkjente skipsopphuggingsanlegg på den europeiske listen og per i dag er det ingen andre godkjente anlegg utover de som befinner seg i OECD, EU og Liechtenstein. Miljødirektoratet foreslår å endre norsk forskrift om skip og flyttbare innretninger for å gjennomføre endringene på tilsvarende måte.

5.9 Delegering av myndighet

Det er ventet flere underliggende rettsakter under grensekryssforordningen, som skal gjennomføres i norsk regelverk i de kommende årene. Dette vil alle være rettsakter av teknisk karakter, og vi forventer at det nasjonale handlingsrommet ved gjennomføringen vil være minimalt. Mesteparten av rettsaktene er delegering av myndighet til kommisjonen til å endre vedlegg i basisrettsakten ved behov og gi veiledning til eksportører og myndigheter. Det er også ventet underliggende rettsakt for utvikling av felles digitalt system for informasjon om grensekryssende avfallstransport.

For å gjøre gjennomføringen så effektiv og rettidig som mulig anbefaler Miljødirektoratet at direktoratet gis delegert forskriftskompetanse og dermed myndighet til å vedta endringer i avfallsforskriften kapittel 13 for å gjennomføre underliggende rettsakter på våre myndighetsområder, når de er innlemmet i EØS-avtalen. Dette er gjort for enkelte underliggende rettsakter, som under kjemikalier regelverket Reach, med gode erfaringer. Dette er også foreslått i forskriften som gjennomfører batteriforordningen.

Dette vil kreve mer ressurser hos Miljødirektoratet, men effektiviserer myndighetenes arbeid samlet sett og øker mulighetene for rettidig gjennomføring.

Miljødirektoratet vil lage nødvendige rutiner tilknyttet den delegerte forskriftskompetansen inkludert kriterier for når arbeid med en underliggende rettsakt eventuelt skal løftes til Klima- og miljødepartementet.

Konsekvenser av endringene

Delegeringen av myndighet vil kreve mer ressurser hos Miljødirektoratet, men effektiviserer myndighetenes arbeid samlet sett og øker mulighetene for rettidig gjennomføring.

5.10 Oppsummering av konsekvenser for berørte aktører

Avfallsprodusenter/eksportører

Nye frister for myndighetenes saksbehandlingstid, muligheten for hurtigbehandling av søknader som i praksis er en fornyelse av et eksisterende samtykke og innføringen av et felles digitalt system vil kunne effektivisere og gi mer forutsigbarhet i søknadsprosessen.

Samtidig innebærer den nye forordningen strengere krav til dokumentasjon og informasjon om avfallsforsendelser, og vil kunne føre til økte administrative kostnader for eksportører sammenlignet med dagens regelverk, spesielt for eksport av avfall til sluttbehandling og for grønnlistet avfall. Eksportører av avfall kan få større gebyrutgifter, både fordi forordningen stiller økte krav til myndighetenes saksbehandling av søknader om eksport til sluttbehandling, som igjen kan føre til høyere gebyrer, i tillegg til at forordningen presiserer at avfall på samme samtykke skal gå fra samme sted. Det vil kunne føre til en økning i antall søknader, med tilsvarende økning i gebyrkostnader.

Virksomheter som eksporterer til sluttbehandling, vil også kunne få økte kostnader hvis det ikke dukker opp konkurransedyktige innenlandske behandlingstilbud som følge av eksportforbudet.

Eksportforbudet for plastavfall til ikke-OECD land vil føre til at virksomheter som tidligere har eksportert plastavfall ut av EU/EØS, vil måtte finne behandlingsanlegg i enten EØS-området eller land som er medlem av OECD og potensielt betale mer for behandling av avfallet, eller muligens selge til en lavere pris enn før.

Behandlingsanlegg/importører

Virksomheter som driver med sluttbehandling av avfall vil kunne få økt aktivitet som følge av at norsk avfall ikke lenger kan eksporteres til sluttbehandling, men må finne behandlingsløsninger i Norge. Hvis behandlingsskapiteten i Norge blir presset, vil anleggene kunne ta mer betalt for å behandle avfallet. Samtidig kan forordningen føre til negative økonomiske konsekvenser for disse virksomhetene ved at de ikke lenger kan importere avfall til sluttbehandling i like stor grad som før.

Eksportforbudet for plastavfall til ikke-OECD land vil kunne føre til at virksomheter som behandler plastavfall og bearbeider dette til sekundær råvare, får tilgang på større mengder plastavfall og dermed lettere kan utnytte stordriftsfordeler.

Myndighetene

Vi forventer at digitalisering og muligheten til å hurtigbehandle søknader som i praksis er en fornyelse av et eksisterende samtykke vil effektivisere behandlingen av søknader om import og eksport. Samtidig vil strengere krav til dokumentasjon om avfallsforsendelser til sluttbehandling føre til økt ressursbehov knyttet til vurderingen av søknader. Vi forventer også at antallet søknader vil øke som følge av presiseringen om at avfallet på et samtykke skal gå fra samme sted, noe som også vil kunne føre til økt ressursbehov.

Nye frister for saksbehandlingen og avslutning av saksbehandlingen av ufullstendige søknader etter et gitt antall oppfølginger gir forutsigbarhet og kan også bidra til å effektivisere arbeidet med søknadsbehandling.

6 Prinsipielle spørsmål og forutsetninger for vellykket gjennomføring

Regelverket berører ikke prinsipielle spørsmål.

En vellykket gjennomføring av regelverket forutsetter målrettet veiledning og tett dialog med bransjen. Miljødirektoratet gjennomførte et bransjeseminar etter forordningen ble vedtatt, for å sikre god informasjonsflyt, så bransjen får god tid til å omstille seg. Samtidig vil direktoratet oppdatere sin veiledning til aktørene på Miljødirektoratets nettsider.

En vellykket gjennomføring av regelverket forutsetter videre tilstrekkelig kapasitet for materialgjenvinning av plast i EØS-området.

7 Vedlegg

- Forslag til endringsforskrift
- Rettsakten på dansk